

ตลาดเกษตรอินทรีย์โลกโตสวนกระแส!

สนค. เผยมูลค่าทุบสถิติใหม่ พร้อมแนะไทยยกระดับมาตรฐานสู่เวทีสากล

นายันทพงษ์ จิระเลิศพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (ผอ.สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยถึงภาพรวมและทิศทางการตลาดเกษตรอินทรีย์โลกว่า ตลาดเกษตรอินทรีย์ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่องแม้ท่ามกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ปัจจุบันมูลค่าตลาดอาหารและเครื่องดื่มอินทรีย์ทั่วโลกทำสถิติสูงสุดใหม่ที่ 145,000 ล้านดอลลาร์ หรือประมาณ 157,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่พื้นที่เกษตรอินทรีย์ทั่วโลก¹ ขยายตัวแตะ 619 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.1 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด นอกจากนี้ จำนวนเกษตรกรผู้ผลิตอินทรีย์ทั่วโลกยังเพิ่มขึ้นเป็น 4.84 ล้านราย โดยทวีปเอเชียยังคงครองแชมป์ภูมิภาคที่มีผู้ผลิตมากที่สุดถึงร้อยละ 56 ของโลก ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เกษตรและอาหารอินทรีย์ได้กลายเป็นกุญแจสำคัญด้านความยั่งยืนของระบบอาหารโลกในปัจจุบัน

เมื่อเจาะลึกลงในรายละเอียดของพื้นที่เพาะปลูก 619 ล้านไร่ จากรายงาน The World of Organic Agriculture 2026² เผยให้เห็นสถิติที่น่าสนใจ โดยภูมิภาคโอเชียเนีย ครองแชมป์พื้นที่เกษตรอินทรีย์สูงสุดถึง 332 ล้านไร่ (ร้อยละ 53 ของโลก) ซึ่งมีออสเตรเลียเป็นหัวหอกสำคัญ ขณะที่ประเทศในยุโรปอย่างลิทัวเนียโดดเด่นในแง่ของ “ความเข้มข้น” โดยมีสัดส่วนพื้นที่เกษตรอินทรีย์สูงที่สุดในโลกถึงร้อยละ 43.5 ของพื้นที่เกษตรทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม ทิศทางการขยายพื้นที่กำลังเผชิญกับ “จุดเปลี่ยน” แม้ภูมิภาคอเมริกาเหนือจะเติบโตอย่างก้าวกระโดดกว่าร้อยละ 30 (เพิ่มขึ้น 6.25 ล้านไร่) แต่ภูมิภาคหลักอื่น ๆ กลับมีแนวโน้มของพื้นที่ที่ “หดตัวลง” อย่างน่าจับตา นำโดยแอฟริกา (ลดลงร้อยละ 17.6) เอเชีย (ลดลงร้อยละ 4.8) ลาตินอเมริกา (ลดลงร้อยละ 0.8) และยุโรป (ลดลงร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

สาเหตุสำคัญที่ทำให้พื้นที่เพาะปลูกในหลายภูมิภาคหดตัวลง เป็นผลมาจากแรงกดดันด้านต้นทุนความแปรปรวนต่อสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนผ่านกติกการค้า โดยเฉพาะประเด็นการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบอินทรีย์ของสหภาพยุโรป (EU Organic Regulation 2018/848) ที่เปลี่ยนระบบจากการยอมรับมาตรฐานเทียบเท่า (Equivalence) มาเป็นการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของสหภาพยุโรปอย่างเข้มงวด (Compliance) กติกาใหม่นี้ได้สร้างภาระต้นทุนและความซับซ้อนในการขอรับรองมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มเกษตรกรรายย่อยในแถบแอฟริกา เอเชีย และลาตินอเมริกา

ท่ามกลางข้อจำกัดและต้นทุนที่สูงขึ้นดังกล่าว ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems: PGS) จึงก้าวเข้ามามีบทบาทสำคัญและเติบโตอย่างรวดเร็ว ในฐานะเครื่องมือทางเลือกเพื่อรองรับตลาดท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ปัจจุบันโครงการ PGS หลายร้อยโครงการทั่วโลกครอบคลุมพื้นที่รวมหลายล้านไร่ โดยทวีปเอเชียมีพื้นที่ภายใต้ระบบ PGS มากที่สุด และลาตินอเมริกามีจำนวนโครงการมากที่สุด แนวโน้มนี้เปิดช่องทางให้เกษตรกรรายย่อยสามารถเข้าถึงตลาดได้คล่องตัวขึ้น แม้จะยังไม่สามารถทดแทนระบบการรับรองสากลเพื่อการส่งออกไปยังตลาดพรีเมียมอย่างสหภาพยุโรปหรือสหรัฐอเมริกาได้อย่างเต็มรูปแบบก็ตาม

อย่างไรก็ตาม แม้ภาคการผลิตจะเผชิญความท้าทาย แต่ในด้านการตลาดและการบริโภคกลับสะท้อนภาพการเติบโตอย่างแข็งแกร่ง มูลค่าตลาดอาหารและเครื่องดื่มอินทรีย์ทั่วโลกที่ทะยานสู่ 157,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นั้น ถูกขับเคลื่อนจากทั้ง “ราคาสินค้า” และ “ปริมาณการบริโภค” ที่แท้จริง สหรัฐอเมริกา ยังคงครองแชมป์ตลาดใหญ่อันดับหนึ่งด้วยมูลค่า 65,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ เยอรมนี 18,400

¹ รายงาน The World of Organic Agriculture 2026, <https://www.fibl.org/en/shop-en/1861-organic-world-2026>

² <https://www.fibl.org/en/shop-en/1861-organic-world-2026>

ล้านเหรียญสหรัฐ จีน 16,800 ล้านเหรียญสหรัฐ และฝรั่งเศส 13,200 ล้านเหรียญสหรัฐ ขณะที่ สวิตเซอร์แลนด์ครองแชมป์ประเทศที่มีการบริโภคสินค้าอินทรีย์ต่อหัวสูงสุดในโลก 520 เหรียญสหรัฐต่อคน และมีส่วนแบ่งตลาดสูงสุดที่ร้อยละ 12.3 ตามด้วยเดนมาร์กและออสเตรเลีย ที่ร้อยละ 11.6 และ 11.4 ตามลำดับ ข้อมูลนี้ตอกย้ำให้เห็นว่าผู้บริโภคในยุโรปพร้อมที่จะ “ยอมจ่าย” เพื่อสินค้ามาตรฐานอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง

ทิศทาง การเติบโตดังกล่าวยังสอดคล้องกับภาพรวมการค้าระหว่างประเทศที่คึกคักขึ้น ข้อมูลจาก สถาบันวิจัยเกษตรอินทรีย์ (FiBL)³ ชี้ว่า ปริมาณการนำเข้าสินค้าอินทรีย์ของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนแตะระดับ 5.89 ล้านตัน หรือขยายตัวถึงร้อยละ 12.3 โดยมีประเทศผู้ส่งออกสำคัญ ได้แก่ เม็กซิโก เอกวาดอร์ และแคนาดา นำโดยกลุ่มสินค้าหลักอย่าง กล้วย กากเมล็ดน้ำมัน และน้ำตาล นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการยุโรประบุว่า การนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์เริ่มส่งสัญญาณฟื้นตัวหลังผ่านพ้นวิกฤตราคาอาหาร โดยกลุ่มผลไม้ ถั่วเปลือกแข็ง ผัก ข้าว และสินค้าแปรรูป มีอัตราการเติบโตอย่างโดดเด่น

ผอ.สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า ข้อมูลการเติบโตทั้งหมดนี้กำลังส่งสัญญาณชัดเจนว่า เกษตรอินทรีย์ได้ขยับสถานะจาก “ทางเลือก” ไปเป็น “โครงสร้างหลัก” ของยุทธศาสตร์ความยั่งยืนในระดับโลก สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และยุทธศาสตร์ Farm-to-Fork ของสหภาพยุโรปที่ตั้งเป้าเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไปแตะร้อยละ 25 ภายในปี 2573 ท่ามกลางวิกฤตสภาพภูมิอากาศและความตื่นตัวเรื่องสุขภาพของผู้บริโภค ตัวเลขพื้นที่ 619 ล้านไร่ และมูลค่าตลาด 157,000 ล้านเหรียญสหรัฐ จึงเป็น “สัญญาณเตือน” ว่าระบบอาหารโลกกำลังเปลี่ยนฐานสู่ยุคที่เกษตรเชิงนิเวศจะกลายเป็นมาตรฐานใหม่อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งปรับตัวให้ทันสถานการณ์ ทั้งในด้านการยกระดับมาตรฐาน การหาแนวทางลดต้นทุนการขอรับรอง การพัฒนาและขยายตลาดในประเทศ ตลอดจนการวางตำแหน่งสินค้าอินทรีย์ไทยให้แข็งแกร่งในห่วงโซ่อุปทานระดับโลกต่อไป

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.)

27 มีนาคม 2569

³ *Forschungsinstitut für biologischen Landbau: FiBL*